

Jaarverslag 2017

Programma Ondersteunende Activiteiten TKI Maritiem

Naam TKI : Water / Maritiem

Looptijd: aanvangsdatum : 1 januari 2017
einddatum : 31 december 2017

1. Recapitulatie geplande activiteiten

Tabel 1 Activiteiten

Doelstelling	Activiteiten	Doel	Doelgroep	Begin- en einddatum
PPS- ondersteuning	Organiseren van twee Maritieme Innovatie Events	Het inspireren van bedrijven voor opzetten van en deelnemen aan gezamenlijke onderzoeks- en innovatieprojecten, het informeren over succesvolle projecten en het bieden van een marktplaats voor projectdeelname	Bedrijven, universiteiten, onderzoeks organisaties	1-3-2017 31-10-2017
	Advisering ten aanzien van NWO/STW calls, en bijdragen aan organisatie matchmaking event incl. PR	Realiseren van ruime deelname aan de NWO/STW calls voor de topsector Water en stimuleren financiering door bedrijven	Universiteiten, bedrijven en onderzoeks organisaties	1-1-2017 31-12-2017
	Organiseren van deelbijeenkomsten op maritieme thema's en leggen van contacten met bedrijven en organisaties	Zorgdragen voor versterking van samenwerking binnen de thema's en verbreden van deelname door bedrijven	Bedrijven en onderzoeks organisaties, incidenteel overheid	1-1-2017 31-12-2017

	Cross sectoraal overleg met TKI gas, HTSM, TKI Wind op Zee, Agrofood en Smart Industries	Realiseren van nieuwe cross sectorale projecten	Bedrijven en onderzoeks organisaties	1-1-2017 1-10-2017
	Geven van voorlichting aan MKB over mogelijkheden MKB regelingen topsector Water	Stimuleren van deelname MKB aan MIT regeling 2017	MKB bedrijven	1-1-2017 – 1-6-2017
	Verzorgen van communicatie over activiteiten van het TKI Maritiem en representatie van het TKI maritiem in diverse fora	Informeren van de sector en bredere publiek over mogelijkheden en resultaten van het TKI	Bedrijven, publiek, media	1-1-2017 31-12-2017
	Deelnemen aan werkgroep Europa topsector Water en uitvoeren van activiteiten ter bevordering van Europese PPS'n	Afstemming topsector Water op Europese agenda's en bevorderen gebruik van Europese middelen door de sector	Bedrijven, onderzoeks organisaties, EC	1-1-2017 31-12-2017
	Voorbereiden, organiseren en verwerken van bijeenkomsten TKI werkgroep Launching Customership	Bevordering van Launching Customer rollen in PPS'n	Bedrijven, onderzoeks organisaties, Rijksrederij, Koninklijke marine	1-1-2017 31-12-2017
	Versterking koppeling industrievraag aan kennisaanbod	Goed voorbereide industriebetrokkenheid in programma's voor fundamenteel onderzoek	Industrie MKC, Kennisinstellingen	1-1-2017 31-12-2017
	Vorbereiding op maritieme H2020 calls 2018	Basis voor projectvoorstellen vanuit NL partners in H2020 2018 call	Industrie MKC, Kennisinstellingen	1-5-2017 31-12-2017
	Vorbereiding van Joint Industry project Autonomous Shipping	Versterking van de voorbereiding voor een strategische JIP	Industrie MKC, Kennisinstellingen	1-1-2017 31-12-2017
Programma-management	Volgen van aanpassingen TKI regelingen en implementeren van instrumenten en procedures	Efficiënte en up-to-date procedures voor de diverse regelingen	Onderzoeks organisaties	1-1-2017 31-12-2017

	Geven van voorlichting over TKI instrumenten en procedures	Bekendheid over procedures bij onderzoeksorganisaties	Onderzoeks organisaties	1-1-2017 31-12-2017
	Verantwoording afleggen over de bereikte resultaten en doelstellingen aan het topteam Water en de overheid	Verantwoording van resultaten en doelstellingen	Topteam Water en overheid	1-1-2017 31-12-2017
	Voeren van een verantwoorde financiële administratie van het TKI	Goed en verantwoord beheer van de financiën van het TKI	Overheid	1-1-2017 31-12-2017
	Bieden van administratieve ondersteuning aan het TKI bestuur	Zorgvuldige en efficiënte administratie van de TKI activiteiten	Overheid	1-1-2017 31-12-2017
	Opstellen projectplan, selectie en informatiebijeenkomst voor innovatiemakelaars en beoordeling aanvragen.	Invulling geven aan MIT activiteiten	Overheid	1-1-2017 31-12-2017
Kennis-overdracht, valorisatie	Deelname beurzen, conferenties en themabijeenkomsten op het gebied van R&D en innovatie;	Zorgdragen voor kennisuitwisseling	Bedrijven	1-1-2017 31-12-2017
	Organiseren van thema gerichte seminars en workshops	Bevorderen van verspreiding kennis uit projecten naar een brede achterban	Bedrijven	1-1-2017 31-12-2017
	Uitbrengen en dissemineren van een Engelstalige toekomststudie, die als basis dient voor toekomstige PPS'n	Bevorderen van toekomstgerichte PPS'n	Bedrijven, onderzoeks organisaties	1-1-2017 1-4-2017

1. PPS-ondersteuning

Organiseren van twee Maritieme Innovatie Events

In twee innovatie-events (mei en oktober) worden succesvolle projecten gepresenteerd en nieuwe projectvoorstellen besproken op het gebied van fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek en gezamenlijke innovatie-initiatieven. Daarnaast worden plannen voor de invulling van der sectorspeerpunten doorgenomen en nieuwe kansrijke ontwikkelingen geïdentificeerd. Bijzondere aandacht wordt gegeven aan de voorbereiding van het vervolg op het innovatiecontract 2016 – 2017. Daarnaast staat de uitwerking en de invulling van de Blauwe Route centraal.

In de tweede bijeenkomst ligt de nadruk op koppelen van bedrijven aan nieuwe projectvoorstellen. Doelgroep bestaat uit alle bedrijven en instellingen die actief zijn in het maritieme werkveld. De Maritieme Kennis en Innovatie Agenda en de resultaten van het voorjaarsevent dienen daarbij als leidraad.

Het eerste TKI innovatie-event werd georganiseerd op 17 mei op de SS Rotterdam. Dit toekomstgericht event voor de maritieme sector onder de titel: "Blauwe Toekomst" was bedoeld om kennis te nemen van trends en ontwikkelingen en samenwerking te zoeken op thema's van belang voor de scheepvaart, de scheepsbouw en toelevering, de offshore en de maritieme logistiek. Aan het event werd deelgenomen door ondernemers, ontwerpers, engineers, R&D medewerkers, wetenschappers en vertegenwoordigers van de overheid. zij die lieten zich inspireren door de "Blauwe Route" van de nationale wetenschapsagenda en het resultaat van de studie "Blauwdruk 2050". In het ochtendprogramma werden een aantal inspiratie en trendlezingen gehouden. In het middagprogramma werd materiaal verzameld in de Maritieme Kennis en Innovatie Agenda in 6 workshops op de onderwerpen 1) energiedragers, 2) winnen op zee en 3) het digitale schip, 4) veiligheid en security, 5) productie, materialen en life cycle, 6) our oceans challenge. Parellel werd een MKB workshop gehouden.

Het tweede TKI innovatie event werd georganiseerd op 12 december in het Energiehuis in Dordrecht. Dit event was gericht op (deels publiek-private) samenwerkingsmogelijkheden in het ontwikkelen en realiseren van nieuwe producten en diensten. Het TKI Maritiem en het Maritiem Kennis Centrum werkten samen om een aantal 'best practices' van samenwerking uit de praktijk te delen, gericht op mogelijkheden en uitdagingen van samen kennis opdoen, ontwikkelen, ontwerpen, produceren na te gaan en elkaar te stimuleren en inspireren. Aan de orde komen samenwerkingsmogelijkheden tussen bedrijven en de kenniswereld binnen en buiten de maritieme sector. In het event werden 9 lezingen gegeven.

Advisering ten aanzien van NWO/STW calls, en bijdragen aan organisatie matchmaking event incl. PR

Jaarlijks wordt het instrumentarium en de opzet van de calls voor fundamenteel onderzoek vastgesteld. In 2017 zal naar verwachting de Blauwe Route, onderdeel van de NWA, een belangrijke rol spelen. Het TKI heeft daarbij een adviserende rol en werkt daarin samen met het Maritiem Kennis Centrum. In 2017 wordt deelname aan een mogelijke specifiek maritieme NWO/STW call bevorderd door het geven van voorlichting aan betrokken organisaties en het adviseren daarover van NWO/STW.

Het MKC heeft in 2017 uit eigen middelen veel inspanning geleverd om de Blauwe Route uit te werken en NWO te adviseren over de voorbereiding van de NWO calls 2018. Vanuit de

POA 2017 is bijgedragen aan diverse evenementen waarin de verbinding werd gelegd tussen de NWA routes en de MKIA 2018-2019.

Op 18 april is een bijdrage geleverd aan de workshop "*Naar volledig automatisch rijdend of varende transport*". Dit was onderdeel van de bijeenkomst in Amsterdam rond de verdiepingsslag NWA route 16: Transport en Logistiek.

Op vrijdag 2 juni is een bijdrage geleverd aan de EZ bijeenkomst n.a.v. het verzoek van de TKI directeuren daartoe tijdens het overleg d.d. 8 mei jl. om de afstemming onderling en met departementen en relevante NWA routetrekkingen te helpen faciliteren.

Op 10 mei is deelgenomen aan de NWO-Kickoff bijeenkomst om de start van de komende NWO-bijdrage aan het Kennis- en Innovatiecontract (KIC) 2018-2019 te markeren. Daarin is een bijdrage geleverd aan de discussie over de verbinding van de sleuteltechnologieën en maatschappelijke uitdagingen met de *Roadmaps* van de topsectoren en de NWA-routes, evenals de departementale agenda's. De resultaten daarvan zijn verwerkt in het MKIA 2018-2019.

Organiseren van deelbijeenkomsten op maritieme thema's en leggen van contacten met bedrijven en organisaties

Het is gewenst de participatie van bedrijven aan PPS te vergroten. Het TKI Maritiem kiest voor een benadering van bijeenkomsten van deelgroepen op hoofdthema's en speerpuntthema's die zijn benoemd in de maritieme innovatieagenda. Het thema Smart Shipping zal bijzondere aandacht krijgen. De werkgroepen Launching Customership en Resultaatgerichte Regelgeving worden gefaciliteerd.

Er zijn buiten de initiatieven van MARIN en TNO Marine en Offshore en de beide TKI events door het TKI bureau geen thematische sessies georganiseerd. Wel is aan diverse bijeenkomsten van derden deelgenomen en is aandacht besteed aan de publiciteit daarvoor. Het voor dit onderdeel gereserveerde budget is deels benut voor de extra inspanning verbonden aan het opstellen van de Maritieme Kennis en Innovatie Agenda 2018-2019.

Cross sectoraal overleg met TKI gas, HTSM, TKI Wind op Zee, Agrofood, TKI Logistiek en Smart Industries

Gekozen is voor uitbreiding van samenwerking met andere sectoren die raakvlakken hebben met Maritiem. Zo mogelijk worden gezamenlijke programma's ontwikkeld. De samenwerking met de TKI Wind op Zee die in 2015 en 2016 is ingezet wordt verder uitgebouwd. Er wordt een bijdrage geleverd aan ontwikkelen van het nationale icoonproject.

TKI Maritiem heeft de meeste raakvlakken met de TKI Wind op Zee en de TKI Logistiek. Met beide TKI's is overleg geweest over verdere samenwerking. Met de TKI Logistiek is de basis gelegd voor een NWO cross over call op de raakvlakken tussen maritiem en logistiek. Met de TKI Wind op Zee is een MIIP project voorbereid voor het verkennen van mogelijkheden voor innovatie in de maritieme support van nieuwe en bestaande windmolenparken. Dit MIIP project is in 2018 gehonoreerd. Verder heeft de TKI Wind op Zee een lezing gegeven in het TKI najaars event.

In het Nationale Icoonproject NovaDelta is het concept van het drijvende eiland voor wonen / werken ingebracht.

Geven van voorlichting aan MKB over mogelijkheden MKB regelingen topsector Water

De MIT regeling biedt ruime mogelijkheden voor stimuleren van mkb innovaties dicht bij de markt. Doelstelling is om in samenwerking met de regio's de participatie van MKB aan de MIT te vergroten, met name door voorlichting over de regeling en middels een persoonlijke benadering van mkb bedrijven.

In 2017 zijn innovatiemakelaars geselecteerd die mkb moet ondersteunen bij het schrijven van voorstellen. Er is een voorlichtingsbijeenkomst voor deze makelaars georganiseerd. Daarnaast zijn vele vragen van mkb'rs over de MIT regeling beantwoord.

In het TKI voorjaarsevent 2017 is een workshop georganiseerd voor mkb'rs die geïnteresseerd zijn in samenwerkingsprojecten en de MIT regeling. In het TKI najaarsevent zijn een aantal mkb bedrijven gevraagd de samenwerking in innovatietrajecten toe te lichten.

Verzorgen van communicatie over activiteiten van het TKI Maritiem en representatie van het TKI maritiem in diverse fora

De scope, mogelijkheden en resultaten van het TKI Maritiem worden in diverse landelijke en regionale fora onder de aandacht gebracht. Dit jaar wordt ingezet op de R&D dagen van de onderzoeks organisaties en diverse regionale innovatie events, waaronder Smart Industry initiatieven.

De Blue Week MARIN & Port of Den Helder bood gelegenheid voor een breed publiek om resultaten en initiatieven op het gebied van natuurlijke voortstuwing te presenteren. Bijzondere aandacht werd gegeven aan Sail Assist oplossingen, een speerpunt in de MKIA 2018 – 2019. Het TKI bureau droeg bij aan de publiciteitscampagne en nam deel aan het symposium. Daarnaast werd aandacht gegeven aan Joint Industry Projecten in de R&D dagen van MARIN en TNO Maritiem en Offshore.

Door het secretaris van het TKI is een presentatie gegeven aan de vereniging van verzekeraars VNAB over digitalisering in de maritieme sector. Dit past in het streven naar betrekken van niet-technologische stakeholders bij publiek private programma's zoals autonoom varen.

Deelnemen aan werkgroep Europa topsector Water en uitvoeren van activiteiten ter bevordering van Europese PPS'n

De secretaris TKI Maritiem neemt deel aan de activiteiten van de werkgroep Europa van de topsector Water en koppelt daarover terug naar de stakeholders. Daarnaast worden activiteiten georganiseerd ter bevordering van deelname aan Europese publiek-private programma's.

Deelgenomen is aan vier bijeenkomsten van de werkgroep Europa van de Topsector Water en Maritiem: op 27/1, 8/5, 27/10 en 8/12 in Utrecht.

In deze bijeenkomsten is informatie gedeeld waarbij bijzondere aandacht gegeven is aan de eerste gedachten over het volgende kaderprogramma. De informatie is gedeeld met Forum Europa, de werkgroep van het Innovatiecouncil van Nederland Maritiem Land en ingebracht in een voorlichtingsbijeenkomst op 14 juni in Zoetermeer, bedoeld om de maritieme sector bekend te maken met de mogelijkheden voor deelname aan de Europese calls.

Bevordering van Launching Customer rollen in PPS'n

De secretaris TKI maritiem draagt zorg voor de voorbereiding en begeleiding van vergaderingen van de werkgroep Launching Customership. Hij verwerkt de afspraken en maakt zo nodig gebruik van externe expertise teneinde publiek-private samenwerking bij het implementeren van innovaties te bevorderen.

Gegeven de eigen dynamiek in de vervangingsprogramma's van materieel voor de Koninklijke Marine is ervoor gekozen om de Launching customer invulling niet in 1 gezamenlijke werkgroep te behandelen.

De Launching customer rol van Defensie Materieel is door TKI Maritiem ingebracht in de stuurgroep die de studie naar het marinebouwcluster in Nederland heeft begeleid. Die studie is op 15 mei overhandigd aan de minister van Defensie.

Voor de verwervingsprogramma's van de Rijksrederij is op verzoek van RWS geadviseerd over en bijgedragen aan invulling van twee marktconsultaties, waarin duurzame innovatieve ontwikkelingen aan bod kwamen.

Daarnaast is bijgedragen aan een verkenning van de mogelijkheden om de elektrificatie van veerponten in Nederland te versnellen in een publiek – private samenwerking. Dit initiatief om de schadelijke emissies te verminderen is uitgewerkt in een plan van aanpak, dat in 2018 wordt uitgevoerd. Er zijn twee bijeenkomsten georganiseerd met vertegenwoordigers van de overheden en de industrie.

Voor dit programmaonderdeel is een deel van het beschikbare budget gebruikt. Het niet gebruikte deel is opgevoerd voor de POA 2018.

Samenbrengen van kennisvragen en kennisaanbod

Het MKC draagt zorg voor het afstemmen van de kennisvragen vanuit de industrie op het aanbod van kennis bij de kennisinstellingen middels een seminar, round tables en een beperkte inventariserende studie.

Het project heeft tot doel inzicht te verschaffen in de het door universiteiten uitgevoerde, lopende of in ontwikkeling zijnde onderzoek dat voor de maritieme en offshore sector van belang is. Dit betreft bovendien een overzicht van interessante onderzoeksgroepen, een overzicht van buitenlandse universiteiten waarmee wordt samengewerkt. Tot slot willen we inzicht krijgen in hoeverre deze onderzoeksgroepen bekend zijn met de onderzoeksbehoeften van de Nederlandse maritieme en offshore sector.

Het project sluit aan bij de zes fundamentele onderzoeksrichtingen (ontwerp en bouwtechnologie, constructies en materialen, hydromechanica, systemen en processen, impact op mariene omgeving en maritieme operaties) zoals beschreven in het innovatiecontract.

1. Inventariseren en rubriceren van de verschillende kennisvelden die van belang zijn voor het Nederlands maritiem en offshore onderzoek.
2. Inventariseren van universiteiten/leerstoelen/contactpersonen met (potentieel) interessante onderzoeksterreinen voor de maritieme en offshore sector.
3. Selectie van relevante contactpersonen (bijv. decanen/profs) op de verschillende universiteiten.

Voor dit programmaonderdeel is een deel van het beschikbare budget gebruikt en worden de activiteiten voortgezet in 2018. Het niet gebruikte deel is opgevoerd voor de POA 2018.

Vorbereiden op maritieme H2020 calls in 2018

In aanvulling op de activiteiten van Forum Europa worden de wensen van potentiële partners geïnventariseerd en verwerkt in een outline als basis voor deelname aan de 2018 call van H2020. Ook worden mogelijkheden voor een internationaal consortium met voldoende impact nagegaan.

Om een basis te leggen onder de voorbereiding van een projectvoorstel in de call MG 2.3 - 2018 "The Autonomous Ship" is een literatuurstudie uitgevoerd door Netherlands Maritime Technology Foundation naar de ontwikkelingen op het gebied van autonoom varen. Deze studie is gebruikt om voorlichting te geven aan geïnteresseerde private en publieke partijen die deelname aan de call overwegen.

Voor het leggen van een systeem technische basis onder het programma Autonoom Varen is een studie uitgevoerd die in drie delen is gepubliceerd in het vakblad SWZ Maritime, in de periode januari – maart 2018. De resultaten van deze studie zijn gebruikt voor het ontwikkelen van het Horizon 202 projectvoorstel.

Er zijn gesprekken gevoerd met publieke en private partijen die interesse hebben getoond in deelname aan maritieme calls (Onder andere Ministerie I&W, Kustwacht, Groningen Seaports, RH Marine, Thales, Bureau Veritas, TNO, MARIN, TU Delft, Damen, CGI).

Vorbereiding van Joint Industry project Autonomous Shipping

2016 is een voorstel voor een JIP Autonomous Shipping ontwikkeld en zijn diverse besprekingen gevoerd met de beoogde deelnemers. Vooruitlopend op de uitvoering worden de werkzaamheden van MARIN uitgewerkt en geconcretiseerd in werkgroepvergaderingen van het werkpakket over Traffic Management. Daarnaast worden activiteiten uitgevoerd in het organiserend comité.

In 2017 heeft de voorbereiding van het Joint Industry Project (JIP) Autonomous Shipping plaatsgevonden. Het project, waaraan een breed aantal organisaties uit de maritieme sector alsmede het ministerie van I&W deelneemt, is formeel gestart op 30 november 2017 tijdens het Smart Shipping event. Dit onderdeel van de POA Het grootste werkpakket voor het MARIN had betrekking op het autonoom afwikkelen van verkeerssituaties op zee. MARIN heeft het werkpakket voorbereid en gepresenteerd in een thematische sessie autonoom varen op de RDM Campus op 17 maart. Op 26 september is een werksessie georganiseerd met de beoogde partners om het werkpakket verkeersafwikkeling te bespreken en te detailleren. Daarnaast zijn in de project voorbereidingen in diverse interne (MARIN) en externe coördinatie met het voorbereidingsteam voor de JIP overleggen gevoerd.

2. Programmamanagement

Volgen van aanpassingen regelgeving en implementeren van instrumenten en procedures

Deelgenomen wordt aan diverse voorlichtingsbijeenkomsten van de overheid en aan overleg met functionarissen van andere TKI bureau. Bijgedragen wordt aan de inventarisatie van punten voor het groot onderhoud van de TKI regeling. In 2017 zal de vernieuwing van het topsectorenbeleid in de komende kabinetsperiode bijzondere aandacht vragen.

Er is deelgenomen aan en ervaringen gedeeld in de volgende reguliere overleg-fora:

- Het TKI Directeurenoverleg: In een aantal van deze vergaderingen heeft de secretaris van het TKI de voorzitter vervangen.
- Het Topsector Water secretarissenoverleg: Hieraan werd deelgenomen door de secretaris TKI Maritiem.
- Het Topsector Water Controllersoverleg: Hieraan werd deelgenomen door de coördinator TKI maritiem. Er is in 2016 veel tijd besteed aan het verder stroomlijnen van procedures voor inzet van TKI toeslag en voor een adequate controle door accountants.

Een bijzondere inspanning betrof het opstellen van de Maritieme Kennis en Innovatie Agenda 2018- 2019. De input daarvoor werd verkregen uit het Innovatie Council van NML, het Management Team van MKC en uit het TKI event "De Blauwe Toekomst". Daarnaast zijn een aantal personen geconsulteerd.

Geven van voorlichting over TKI instrumenten en procedures

Er wordt regelmatig overleg gevoerd met controllers en projectleiders van onderzoeksorganisaties TU Delft, TNO en MARIN over instrumenten en procedures voor gebruik daarvan.

Er is regelmatig overleg geweest met de controller van het MARIN, TNO en de TU Delft over de instrumenten en procedures en het gebruik daarvan.

Verantwoording afleggen over de bereikte resultaten en doelstellingen aan het topteam Water en de overheid

In mondelinge en schriftelijke rapportages worden het topteam en de overheid op de hoogte gesteld van resultaten. Ook organisaties die evaluaties doen voor de overheid worden van informatie voorzien.

De rapportages aan het topteam Water en Maritiem werden door middel van presentaties verzorgd door de voorzitter van het TKI Maritiem. Tussentijds werd het boegbeeld van de topsector Water en Maritiem op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen.

De rapportage over 2016 is aan RVO opgeleverd in maart.

Er is een bijdrage geleverd over voortgang aan de redactie van de Maritieme monitor.

Voeren van een verantwoorde financiële administratie van het TKI

Het TKI bureau voert een transparant en verantwoord beheer van de TKI middelen en distribueert deze naar de belanghebbenden.

De financiële administratie werd gevoerd door een medewerkster van het NML bureau, onder toezicht van de penningmeester van het TKI bestuur en in afstemming met de coördinator van het TKI Maritiem. De begroting van het TKI bureau is door het bestuur goedgekeurd.

Bijzondere aandacht werd gegeven aan de inzet van extra middelen die werden onttrokken aan TKI toeslag van 2016 voor de programma ondersteunende activiteiten.

De TKI toeslag aanvragen en besteding van de inzet werden tussentijds doorgenomen met de penningmeester van het TKI bestuur.

Bieden van administratieve ondersteuning aan het TKI bestuur

Het TKI bureau draagt zorg voor een adequate administratie van TKI aanvragen en van de toewijzing van toeslagen. Ook wordt administratieve en secretariele ondersteuning geboden aan het TKI bestuur.

De coördinator bereidt de distributie van inzet van TKI toeslag voor. De penningmeester geeft daarvoor per aanvraag zijn akkoord. De financiële verantwoording over 2017 wordt gecontroleerd door een accountants bureau. De financiën werden onder een vast agendapunt van de vergaderingen van het TKI bestuur behandeld.

Een medewerkster van het NML bureau voerde de administratie van alle TKI correspondentie en bood secretariële ondersteuning bij de vergaderingen van het TKI bestuur. De notulen werden opgesteld door de secretaris van het bestuur.

Tevens verzorgde de medewerkster van het NML bureau in samenwerking met medewerkers van Netherlands Maritime Technology de organisatie van de beide TKI events.

3. Kennisoverdracht en valorisatie

Deelname beurzen, conferenties en themabijeenkomsten op het gebied van R&D en innovatie;

Deelnemers aan TKI PPS'n worden gestimuleerd deel te nemen aan beurzen, conferenties en themabijeenkomsten om resultaten van onderzoek te delen. Dit jaar wordt ingezet op regionale en thematische events.

Er is gelegenheid gegeven voor de presentatie van resultaten van publiek private projecten in het TKI events in mei en december. Daarnaast zijn resultaten gepresenteerd in de R&D dagen van het MARIN en TNO Maritiem en Offshore.

Organiseren van thema gerichte seminars en workshops

Projectleiders van PPS'ën wordt gelegenheid geboden hun resultaten onder te aandacht te brengen in thema gerichte seminars en workshops, waaronder system engineering, smart industrie fieldlabs, autonoom varen en geavanceerde composieten.

Resultaten van samenwerking op het gebied van natuurlijke voortstuwing gepresenteerd in de Blue Week die op 10 en 11 april werd georganiseerd door het MARIN en de Port of Den Helder.

Uitbrengen en dissemineren van een Engelstalige toekomststudie

De NISS studie "Blauwdruk2050" heeft een toekomstbeeld geschetst van de sector. De resultaten worden toegepast in het updaten van de kennisgebieden in de maritieme agenda en het invullen van de "Blauwe Route" in de NWA. Een vertaling van dit document en verwerking daarvan in de NWA en de initiatie van toekomstgerichte PPS'ën draagt bij aan de toekomstgerichtheid van het TKI.

De NISS studie "Blauwdruk 2050" is vertaald in de Engelse taal, opnieuw vormgegeven en op de website van Netherlands Maritiem Technology geplaatst. Het document is veelvuldig gedownload. https://maritimetechnology.nl/media/Blueprint2050_ENG.pdf

Organisatie

De TKI activiteiten zijn uitgevoerd door het TKI bureau onder regie van het dagelijks bestuur van het TKI, aangevuld met de directeur van Nederland Maritiem Land. Dat bureau is ondergebracht bij het kantoor van Nederland Maritiem Land en heeft geen eigen personeel. De personele inzet bestaat uit detachering van drie personeelsleden van Nederland Maritiem Land en een medewerker van Netherlands Maritime Technology. De aansturing van het TKI wordt gedaan door het dagelijks bestuur van het TKI, waarvan de werkzaamheden van de secretaris, die deels ook betrokken is in de uitvoering van het werk en verantwoordelijk is voor diverse rapportages. De onderdelen Launching Customer, Horizon 2020 -2018, Autonoom Varen en Samenbrengen Kennisvraag en Aanbod zijn uitgevoerd door derde partijen, die overigens deel uitmaken van het innovatie Council van NML, in opdracht van het TKI bureau.

Bijlage:

Financieel jaarverslag POA TKI Maritiem 2017